

SEPTEMBER 12

19:00

ჟორჟ ბიზე (1838–1875)

„კარმენის ტრაგედია“

(ჟორჟ ბიზეს კლასიკური ოპერის პიტერ ბრუკის

ადაპტაცია, 1981)

ლერიჩის მუსიკალურ ფესტივალთან

თანამშრომლობით

დმიტრი კრიმოვი, იდეა, კონცეფცია და რეჟისურა

პიტერ ვოზნესენსკი, ვიდეო-დიზაინი

იუჯენიუს საბალიაუსკასი, განათების დიზაინი

ინნა კრიმოვა, პროდიუსერი

ანიტა რაჭველიშვილი, კარმენი

მიხეილ შეშაბერიძე, დონ ხოსე

ნიკოლოზ ლაგვილავა, ესკამილიო

ანა ფრონე, მიქაელა

ილია ინაიშვილი, დირიჟორი

Georges Bizet (1838–1875)

La Tragédie de Carmen

(1981 adaptation of Georges Bizet's classic

opera by Peter Brook)

In cooperation with Lerici Music Festival

Dmitry Krinov, idea, concept, and direction

Peter Voznesensky, video design

Eugenijus Sabaliauskas, lighting design

Inna Krymova, producer

Anita Rachvelishvili, Carmen

Mikheil Sheshaberidze, Don José

Nikoloz Lagvilava, Escamillo

Ana Frone, Micaëla

Iliia Inaishvili, conductor

პროგრამის შესახებ

ტექსტის ავტორი ნინო ჯვანია

ჟორჟ ბიზე — „კარმენის ტრაგედია“

1981 წელს სახელგანთქმულმა ბრიტანელმა თეატრისა და კინოს რეჟისორმა პიტერ ბრუკმა ჟორჟ ბიზეს „კარმენს“ სრულიად განსხვავებული სცენური სიცოცხლე შესძინა. მწერალ ჟან-კლოდ კარიერთან და კომპოზიტორ მარიუს კონსტანთან თანამშრომლობით მან შექმნა „კარმენის ტრაგედია“ (La Tragédie de Carmen) — არა უბრალოდ ოპერის შემოკლებული ვერსია, არამედ მისი დრამატული არსის ახლებური გააზრება. ნაწარმოების საფუძვლად კვლავ ბიზეს ოპერა, ანრი მეიაკისა და ლუდოვიკ ალევის ლიბრეტო და, ამავე დროს, პროსპერ მერიმეს ნოველა რჩება. ბრუკმა „კარმენს“ თითქმის მთლიანად ჩამოაშორა გრანდიოზული საოპერო სანახაობის ელემენტები. ქორო აღარ მონაწილეობს, მოქმედება ოთხი მთავარი პერსონაჟის — კარმენის, დონ ხოსეს, მიქაელასა და ესკამილიოს — გარშემო კონცენტრირდება, ხოლო რამდენიმე დამატებითი როლი მსახიობებს ეკისრებათ. მარიუს კონსტანმა ბიზეს პარტიტურა მცირე ინსტრუმენტული ანსამბლისთვის გადაამუშავა. შედეგად, სევილიის ხმაურიანი ქუჩებისა და მასობრივი სცენების ნაცვლად, მაყურებელი თითქმის კამერულ სივრცეში აღმოჩნდება, სადაც მთავარი ყურადღება ადამიანთა ურთიერთობებსა და მათი არჩევანის გარდაუვალ შედეგებზეა გადატანილი. ამგვარად, სიუჟეტი უფრო პირდაპირ უბრუნდება მერიმეს ნოველის მკაცრ და ბნელ ატმოსფეროს. ცენტრში დგას კარმენისა და დონ ხოსეს ურთიერთობა; ერთ მხარესაა თავისუფლების უკომპრომისო მოთხოვნა, მეორე მხარეს კი — სიყვარული, რომელიც თანდათან მესაკუთრეობად, ეჭვიანობად და ძალადობად გარდაიქმნება. ის, რაც ბიზეს ოპერაში ფართო სოციალური გარემოთი, დღესასწაულებითა და ფერადოვანი სცენებით არის გარშემორტყმული, ბრუკთან ტრაგედიის თითქმის შიშველ მექანიზმად იქცევა.

„კარმენის ტრაგედია“ პირველად 1981 წელს პარიზში, Théâtre des Bouffes du Nord-ში დაიდგა — სივრცეში, რომელიც ბრუკის თეატრალურ ესთეტიკასთან განსაკუთრებით მჭიდროდ იყო დაკავშირებული. დღევანდელ წარმოდგენაში პიტერ ბრუკის მიერ შექმნილი „კარმენის ტრაგედია“ დმიტრი კრიმოვის თეატრალური ხედვით წარმოგვიდგება. ახალი დადგმა იქმნება ლერიჩის მუსიკალურ ფესტივალთან თანამშრომლობით და კიდევ ერთხელ გვთავაზობს შესაძლებლობას, კარგად ნაცნობი ისტორია არა როგორც დიდმასშტაბიანი საოპერო სანახაობა, არამედ როგორც ოთხი მთავარი პერსონაჟის გარშემო უკიდურესად კონცენტრირებული ადამიანური ტრაგედია განვიცადოთ.

ამ დროს საქართველოში...

1981 წელი ქართულ თეატრშიც საინტერესო მოვლენით აღინიშნა. იმავე წელს, როდესაც პიტერ ბრუკმა პარიზში „კარმენის ტრაგედია“ შექმნა და ბიზეს ცნობილი ოპერა კამერულ, ფსიქოლოგიურად გამძაფრებულ თეატრალურ დრამად გარდაქმნა, თბილისში მიხეილ თუმანიშვილმა კინომსახიობთა თეატრში მოლიერის „დონ ჟუანი“ დადგა. სპექტაკლის პრემიერა 1981 წლის 21 ივნისს შედგა და თავად თუმანიშვილი მას თავისი მნიშვნელოვანი ნამუშევრების შორის ასახელებდა. მისი თეატრალური ესთეტიკისთვის დამახასიათებელი იყო გრანდიოზული ეფექტების ნაცვლად ცოცხალ ადამიანზე, მსახიობზე და უშუალო სცენურ ურთიერთობაზე ყურადღების გამახვილება. ამგვარად, 1981 წელს პარიზსა და თბილისში ორი გამორჩეული რეჟისორი, ერთმანეთისგან დამოუკიდებლად, კლასიკურ სიუჟეტებს უფრო ინტიმური და ადამიანზე კონცენტრირებული თეატრის ენით დაუბრუნდა. □

Programme Notes

Notes by Nino Jvania

Georges Bizet — La Tragédie de Carmen

In 1981, the celebrated British theatre and film director Peter Brook gave Georges Bizet's "Carmen" a radically different theatrical life. Working with the writer Jean-Claude Carrière and the composer Marius Constant, Brook created La Tragédie de Carmen — not simply an abridged version of the opera, but a reconsideration of its dramatic essence. The adaptation draws on Bizet's opera and the libretto by Henri Meilhac and Ludovic Halévy, while also returning to Prosper Mérimée's novella, the original source of the story. Brook stripped "Carmen" of much of its grand-operatic spectacle. The chorus disappears, the action is concentrated around the four principal characters — Carmen, Don José, Micaëla and Escamillo — while a small number of additional roles are spoken. Marius Constant reshaped Bizet's score for a reduced instrumental ensemble. Instead of crowded streets, large choruses and colourful public scenes, the drama unfolds in an almost chamber-like space, placing the characters and the consequences of their choices under an intense theatrical spotlight.

In this form, the story moves closer to the stark and darker atmosphere of Mérimée's novella. At its centre is the relationship between Carmen and Don José: on one side, Carmen's uncompromising insistence on her freedom; on the other, a love that gradually turns into possession, jealousy and violence. Elements that in Bizet's opera are surrounded by a rich social world, celebration and spectacle are reduced by Brook to the almost bare mechanism of a tragedy.

"La Tragédie de Carmen" was first staged in Paris in 1981 at the Théâtre des Bouffes du Nord, a theatre closely associated with Brook's artistic work.

In tonight's performance, Peter Brook's "La Tragédie de Carmen" is seen through the theatrical vision of Dmitry Krymov. Created in cooperation with the Lerici Music Festival, this new production once again invites us to encounter one of opera's most familiar stories not as a grand spectacle, but as an intensely concentrated human tragedy centred on its four principal characters.

Meanwhile in Georgia...

The year 1981 also brought an important event in Georgian theatre. In the same year that Peter Brook created "La Tragédie de Carmen" in Paris, transforming Bizet's famous opera into a concentrated psychological drama, Mikheil Tumanishvili staged Molière's "Don Juan" at the Film Actors Theatre in Tbilisi. The production premiered on 21 June 1981 and was later counted by Tumanishvili himself among his significant works. His theatrical aesthetic similarly favoured the living presence of the actor and direct human relationships over grand theatrical effects. Thus, in 1981, independently of one another, two major directors in Paris and Tbilisi were returning to canonical European stories through a more intimate, human-centred language of theatre.

8TH EDITION

TSINANDALI
FESTIVAL

3-13 SEPTEMBER . 2026